GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI DE LUCRU.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 51. *Joi în 19 Aprile (1 Mai)* **1884.**

Braşovŭ în 19 (30) Aprile.

Întêmplarea, care de multe orĭ îşĭ bate jocŭ şi de planurile cele mai finŭ ţesute ale muritorilorŭ, hăzlia şi capriciósa întêmplare a voitŭ ca în aceea-şĭ ḍi, în care d. Dr. Max Falk a scrisŭ în „Pester Lloyd,“ că Saşii din Transilvania vorŭ sĕ se împace cu guvernulŭ şi că pretensiunile lorŭ sunt „numai de natură administrativă“ şi „nu se întemeiéză pe momente politice şi naţionale,“ ca în aceeaşĭ ḍi, ḍicemŭ, sĕ scrie órganulŭ partidei naţionale săsescĭ din Transilvania „Siebenbürgisch - deutsches - Tageblatt“ Nr. 3151 dela 26 Aprile sub titlulŭ: „Zur Klärung und Aufklärung“ (spre lămurire şi deslușire) următórele:

„Scirile împăciuitóre puse în circulaţiune cu privire la relaţiunile guvernului faţă de Saşĭ n'au fostŭ seriόse. Décă ele ar fi fostŭ seriόse, atuncĭ acésta ar fi presupusŭ o schimbare totală a politicei guvernului nu numai faţă cu Saşii, ci faţă cu tóte naţionalităţile; o presupunere care nu numai că nu este prin nimicŭ dovedită, dér este chiar desminţită de unŭ şirŭ de fapte, ce nu se potŭ tăgădui.“

„Resultatulŭ — adauge organulŭ germanŭ — este tristŭ atâtŭ pentru statŭ, câtŭ şi pentru naţionalităţĭ. Acestea trebue sĕ alégă una din două: orĭ sĕ lupte pentru esistenţă consumându-şĭ nobilele puterĭ, pe carĭ în alte împrejurărĭ mai favorabile le-ar puté întrebuinţa pentru înaintarea culturei lorŭ, orĭ sĕ nu-şĭ apere esistenţa de dragulŭ continuărei lucrărei lorŭ culturale. Dér în casulŭ din urmă, vrêndŭ a zidì mai departe, naţionalităţile s'ar pomenì că fundamentulŭ, pe care voiescŭ sĕ clădéscă, li-se distruge şi atuncĭ cândŭ s'ar păré că clădirea e gata, ea p'odată s'ar şi surpá. Prin urmare în realitate nu mai au ce alege, ele trebue sĕ se apere. Prin acésta amŭ arătatŭ şi direcţiunea politicei săsescĭ pentru viitorŭ: trebue sĕ ne apĕrămŭ.“

....„Nu e iertatŭ a se trece cu vederea că acéstă politică nu este o politică unilaterală săséscă, cum i se impută câte-odată în modŭ reutăciosŭ; căcĭ apĕrândŭ dreptulŭ nostru, apĕrămŭ totŭ odată drepturile tuturorŭ naţionalităţilorŭ.“

Cum se potrivescŭ óre cu acésta declaraţiune destulŭ de cătegorică a celui mai de căpetenia organŭ naţionalŭ săsescŭ palavrele lui „Pester Lloyd,“ că: „din sînulŭ Saşilorŭ adevĕratŭ naţionalĭ s'a iniţiatŭ o împăcare cu guvernulŭ pe basa unorŭ dorinţe şi pretensiunĭ, carĭ n'au nimicŭ comunŭ cu acusările celorŭ dela Schulverein şi că diferinţele ce mai esistă se întemeiéză numai pe momente administrative şi nicĭ decum pe momente politice şi naţionale?“

Cui sĕ-i credemŭ mai multŭ, d-lui Dr. Wolff din Sibiiŭ orĭ d-lui Falk din Pesta? Mai póte fi óre o dubietate în privinţa acésta? Noi credemŭ, că organulŭ partidei naţionale săsescĭ din Ardélŭ este singurŭ competentŭ de a ne dá deslușirĭ despre înclinările Saşilorŭ, şi de aceea trebue sĕ ajungemŭ la resultatulŭ că Saşii „adevĕratŭ naţionalĭ“ de carĭ ne vorbesce „Pester Lloyd“ nu sunt decâtŭ numai nesce unelte ale guvernului. Constatândŭ acésta suntemŭ pe deplinŭ luminaţĭ asupra însinuărilorŭ cutezătóre ale fóiei pestane şi este acum la rêndulŭ ḍiarelorŭ săsescĭ ca sĕ-şĭ tragă socotéla cu d. Dr. Max Falk.

Pe noi ne intereséză declaraţiunea ḍiarului „Sieb. d. Tageblatt“ nu atâtŭ pentru cá dă de minciună insinuaţiunile foilorŭ guvernului, ci mai vêrtosŭ fiind-că pentru prima óră accentuéză în modŭ hotărîtŭ solidaritatea Saşilorŭ cu celelalte naţionalităţĭ nemaghiare în apĕrarea intereselorŭ lorŭ de viéţă.

Trebue sĕ ne apĕrămŭ! — Acésta amŭ ḍis'o şi-o ḍicemŭ şi noi mereu şi confraţii noştri dela „Tageblatt“ din Sibiiu ne vorŭ dá, credemŭ, testimoniulŭ, că noi întotdéuna, la fie-care ocasiune ce ni s'a ivitŭ în cursulŭ luptei, amŭ susţinutŭ, că trebue sĕ ne apĕrămŭ, nu stândŭ fiecare isolatŭ pe terêmulŭ intereselorŭ sale specifice naţionale, ci unindu-şĭ tóte naţionalităţile forţele spre o comună şi bine combinată acţiune, fără de care, mai alesŭ pentru noi Ardelenii, nu este speranţă într'unŭ resultatŭ practicŭ şi favorabilŭ condiţiunilorŭ nóstre comune de esistenţă.

Nu e destulŭ după a nóstră părere a ḍice, că Saşii şi Românii apĕrându-şĭ drepturile sale, apĕră totŭ odată şi drepturile celorlalte naţionalităţĭ nemaghiare, şi décă este ca apĕrarea fiecărui în parte şi a tuturorŭ la o laltă se aibă efectŭ practicŭ trebue se o combinămŭ.

De aceea este de lipsă după a nóstră părere ca cu ajutorulŭ unei discusiunĭ ḍiaristice nepreocupate şi conduse de adevĕratele esigenţe ale luptei nóstre pentru esistenţă, cu toţii împreună, Românĭ şi Saşĭ, sĕ căutămŭ un punctŭ, de la care pornindŭ sĕ ne putemŭ creá o basă pentru o comună conlucrare în interesulŭ bine înţelesŭ alŭ patriei nóstre şi alŭ pacînicei convieţuirĭ şi desvoltărĭ a popórelorŭ sale.

Scirĭ telegrafice.

(Serviciulŭ particularŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei.«)

Madrid, 30 Aprile. — Din causa colerii, provenienţele din Indii fără deosebire sunt supuse la carantină.

Triest, 30 Aprile. — Locoteninţa domnéscă a datŭ o strălucită serată în onórea archiducelui Albrecht.

Paris, 30 Aprile. — Admiralulŭ Lespes a întratŭ erĭ în Shangai.

Granada, 30 Aprile. — Telegrafulŭ către Moteil e întreruptŭ. Şefulŭ armatei de nordŭ, generalulŭ Pavi anunţă, că banda lui Mongado e energicŭ urmărită.

Porthsmouth, 30 Aprile. — Vaporulŭ „Crocodilŭ“ a sositŭ cu trupe din India. In cursulŭ călĕtoriei au muritŭ şése persóne de cholerā şi mai multe s'au bolnăvitŭ. S'au luatŭ mĕsurĭ energice spre a fi oprită comunicaţiunea cu ţĕrmulŭ.

Cronica evenemintelorŭ politice.

„Norddeutsche Allg Ztg.“ Reproducêndŭ unŭ articolŭ alŭ ḍiarului polonesŭ „Dzienik Poznanszki,“ care susţine, că Germania rîvnesce la cucerirĭ, ḍice, că Polonii disperândŭ de a mai puté învrăjbì pe Rusia cu Germania se silescŭ acum de a aţîţá zizaniă între Austria şi Germania.

FOILETONŬ.

Reamintirĭ dela gara Filaretŭ din Bucurescĭ.

Vinerĭ, la 13 Aprile, împodobirea stradelorŭ vestea sosirea viitorului Împĕratŭ cu viitórea Împĕrătésă a Austro-Ungariei în oraşulŭ Bucurescĭ.

Orăşenii doritorĭ de a vedé pe clironomulŭ puternicului Împĕratŭ a marei împĕrăţii vecine, cu miile şerpuiau pe uliţe, silindu-se fie-care a-şĭ găsí unŭ locŭ potrivitŭ, de unde sĕ pótă mai bine vedé pe cei carĭ veniau sĕ găzduéscă şi sĕ ospĕteze la Curtea domnéscă din Bucurescĭ.

Eu ca scriitorŭ la ‚Gazeta Transilvaniei,‘ — vorba Românului, cine are carte are parte, — isbutisemŭ a fi chematŭ în casă după uşă, dér neputêndŭ străbate prin puternicile ziduri formate de privitorĭ şi proptite de poliţai, am trebuitŭ sĕ rĕmânŭ pe din afară.

La începutŭ, mulţimea gendarmilorŭ pedestri şi călărĭ şi alergarea în ruptulŭ capului a curierilorŭ, mĕ cam pusese pe gândurĭ; dér téma şi spaima mea a începutŭ sĕ se potoléscă, îndată ce am vĕḍutŭ c'aceştĭ ómenĭ sunt înşiraţĭ numai pentru ţinerea bunei rênduielĭ. Din mişcările lorŭ şi din blândeţa, cu care tractau pe cei neastêmpĕraţĭ de-a eşí din rêndŭ, m'am convinsŭ că chemarea ómenilorŭ stăpânirii în ţéra românéscă la asemenea ocasiunĭ nu e spionagiulŭ şi denunţarea ca în alte ţĕrĭ, unde cei tarĭ sĕ temŭ de cei slabĭ. În ţéra românéscă poţĭ scrie, până îţĭ amorţesce mâna, numai sĕ ai cine sĕ citéscă »beţia de cuvinte« grămădite pe hârtiă şi sĕ grăescĭ până răguşescĭ numai sĕ fie cine sĕ-ţĭ asculte palavrele.

Numai în ţéra românéscă, în acéstă ţéră a libertăţii şi a ospitalităţii, am vĕḍutŭ Împĕraţĭ şi fii de Împĕraţĭ primblându-se nóptea şi ḍiua pe uliţe, fără gardă şi escortă, şi fără ca agenţii puterii publice sĕ aibă de furcă cu vre-unŭ nihilistŭ, socialistŭ, anarchistŭ şi mai sciu şi eu ce numire mai au toţĭ câţĭ sunt desmoşteniţĭ.

Miile de privitorĭ înşiraţĭ de-a lungulŭ marginelorŭ uliţelorŭ habar n'aveau de poliţai, rîdeau, glumiau şi făceau politică, la care luau parte chiar şi domnii poliţai.

La 14 Aprile, cum am ḍisŭ, mi s'a întêmplatŭ şi mie, ca sĕ nu potŭ străbate în casă şi sĕ stau mai bine de două césurĭ tescuitŭ pe marginea uliţii dinaintea palatului domnescŭ pe la calea Victoriei. Nu-mĭ pare rĕu de locŭ de acestŭ timpŭ petrecutŭ în mijloculŭ poporului suveranŭ. Mi-am petrecutŭ fórte bine şi ascultamŭ cu mare plăcere la părerile unora şi ale altora privitóre la venirea în Bucurescĭ a Înalţilorŭ óspeţĭ.

Dintre toţĭ vecinii mei însĕ, carĭ făceau mai multă politică şi carĭ de felulŭ lorŭ erau »băcanĭ,« celŭ mai bine informatŭ mi s'a părutŭ a fi unŭ bărbierŭ, care îşĭ întemeia, părerea pe următórea argumentaţiune:

‚Boerĭ d-vóstră, de şi băcăniile sĕ bucură de mulţĭ cercetătorĭ pentru a bea ţuică şi a mâncá măsline, cu tóte acestea trebue sĕ sciţĭ unŭ lucru‘ că în cabinetulŭ meu, la ḍile marĭ, mulţĭ boerĭ marĭ vinŭ pentru a fi tunşĭ şi raşĭ şi i-amŭ auḍitŭ vorbindŭ în taină despre ţînta acestei înalte visite.

‚Aşa unulŭ din ei şoptea atâtŭ de încetŭ altuia încâtŭ am auḍitŭ şi eu şi calfele mele tótă »politica scopului« visitei.

‚Neapĕratŭ nu vĕ potŭ destăinuí totulŭ, dér vĕ spunŭ atâta că politica visitei este sĕ ne împăcămŭ cu Dunărea şi adecă, că până la mijloculŭ Dunării partea apei ce curge spre ţĕrmulŭ stângŭ sĕ fie a Românilorŭ, ér partea apei din spre ţĕrmulŭ dreptŭ sĕ fie a Austro-Ungăriei.

‚Bravo bărbierule ai ghîcitŭ,‘ strigă unŭ comisarŭ de poliţiă, dér mijloculŭ Dunărei alŭ cui sĕ fie?

‚Mijloculŭ Dunării?« rĕspunde cu multŭ cumpĕtŭ bărbierulŭ, are sĕ fie alŭ Bulgarilorŭ şi Sêrbilorŭ, ca luntrele Românilorŭ sĕ nu se pótă ciocní cu plutele Ungurilorŭ.

‚Ei bine frate, dér Bulgarii şi Sêrbii pe unde sĕ străbată cu vapórele lorŭ la mijloculŭ Dunării?« întrébă c'unŭ glasŭ ascuţitŭ o cocónă fórte curiósă.

»Asta-i tréba lorŭ cocónă,‘ rĕspunde terminândŭ marele politicŭ bărbierŭ.

In Dublinŭ se împărțiră mai dilele trecute placate cu marginĭ negre tocmai în loculŭ, unde junghiară Fenienii pe Lordulŭ Cavendish și pe Mr. Burke, pe care se aflá cu litere roșii ca sîngele, următórea inscripțiune: Cei ce învingibilĭ și nedumeribilĭ îșĭ vorŭ rĕsbuná, Dumnedĕu sĕ păzéscă Iria. De fie-care placatŭ era acățatŭ cu o legătură verde o cartușă (fișagŭ) umplută. Din acestea se vede, că teribilii Fenienĭ nu se astêmpĕră și că și dênșii ieau în aceea mĕsură represalii, în care întrebuințéză guvernulŭ englezŭ mĕsurĭ teroristice în contra Irlandesilorŭ.

*

Multe minunĭ se întêmplă în dilele nóstre în lumea politică, de cândŭ le vedĭ stai inmărmuritŭ și te întrebĭ cu uimire, că óre ce va mai însemná și asta. Așa aduce „Narodni Listy" o scire curiósă din Cetinie, capitala principatului Muntenegru, că principele Nichita a însărcinatŭ pe representantulŭ sĕu de pe lângă Pórta otomană din Constantinopole, ca sĕ încheie cu sultanulŭ o alianță ofensivă și defensivă. Pe lângă tóte relațiunile cele amicale, dintre sultanŭ și dintre domnitoriulŭ Munțilorŭ-negri, lucrulŭ totușĭ n'a ajunsŭ atâta de departe, încâtŭ sĕ ne aflămŭ în fața unei fapte complinite. Dér ca unŭ semnŭ alŭ timpului, în care trăimŭ, merită vocea din Cetinie o considerațiune óre-care.

*

„Pol. Corr." aflá din Constantinopole, că realegerea lui Aleco-pașa de guvernatorŭ alŭ Rumeliei se consideră ca zădărnicită cu totulŭ. După hotărîrile tractatului din Berlinŭ e destulŭ ca o singură putere sĕ se opună numiriĭ unui candidatŭ, pentru ca acésta sĕ nu se pótă face. In casulŭ de față e Rusia, care face oposițiune lui Aleco-pașa.

Felicitărĭ la adresa nóstră.

Bucurescĭ, 29 Aprile.

De pe malurile Dîmboviței salutămŭ plinĭ de bucuriă aparițiunea cuotidiană a »Gazetei,« a vechei luptătóre pentru drepturile naționale ale celui mai vechiu, mai numerosŭ și mai bravŭ poporŭ din Transilvania. Viața, influința, și succesele »Gazetei« pe acéstă cale tradițională legitimă și sigură, dorimŭ sĕ fiĕ neperitóre și puterile redactorilorŭ puterĭ de legionarĭ.

Nic. Densușianu. **Ionŭ Bianu.**

Copăcelŭ-Mărgineni, 20 (8) Aprile 1884.

Pré iubite D-le Redactorŭ!

Impinșĭ de bucuria, cu care amŭ întêmpinatŭ aparațiunea „Gazeteĭ« ca diarŭ de di, venimŭ cu sincerile nóstre felicitărĭ rugândŭ tot'odată pe Dumnedĕulŭ românismului, ca se-șĭ reverse darulŭ și spiritulŭ sĕu asupra D-Tale și a fatigiósei intreprinderĭ ajutându-țĭ sĕ poțĭ, țîné pe iubita nóstră »Gazeta«, la înălțimea chemărei sale și în spiritulŭ și principiele de până acum intru apĕrarea neprescriptibilelorŭ drepturĭ ale némului nostru!

Sĕ trăiți la mulțĭ anĭ d-le Redactorŭ în fruntea »Gazetei!«

Sĕ trăiască »Gazeta,« cu devis'aĭ presentă!

Sĕ trăiască națiunea română în solidaritate!

In numele mai multorŭ colegĭ:

Georgiu Dobrinu. **Nic. Traianŭ Popŭ.**

Mulțămindŭ din totŭ sufletulŭ pentru aceste încuragiătóre dovedĭ de simpatiă, dorimŭ ca urările, ce ni se facŭ sĕ fiĕ făcute într'unŭ césŭ bunŭ!

Corespundință partic. a „Gaz. Trans."

Rîmniculŭ-Săratŭ, 27 Aprile.

Amŭ cetitŭ o mulțime de felicitărĭ la adrésa Domniei-Vóstre și apróne în fie-care sĕ dice, că vĕ felicită pentru ideia ce ați avutŭ: a scóte »Gazeta Transilvaniei« în fie-care di.

Ei bine, fraților, acésta nu este o simplă ideă, ea este mai multŭ: este unŭ sacrificiu!

Unŭ sacrificiu adusŭ de nisce ómenĭ, carĭ sĕ vede că au luatŭ hotărirea definitivă a-șĭ pune totŭ capitalulŭ nu numai moralŭ, dér și materialŭ pe altarulŭ națiunei.

Sunt sigurŭ, că acești ómenĭ demnĭ de străbunii lorŭ, carĭ au scăpatŭ Roma de Hanibalŭ, nu se vorŭ îmbogățí prin acésta întreprindere diaristică, afară numai décă totŭ Românulŭ, care o póte cetí și înțelege o va și aboná; — dér cumcă noi ne vomŭ îmbogățí inimile setóse de liniștea ce-o căutămŭ de atâția anĭ, asta e mai multŭ decâtŭ sigurŭ.

Scitĭ voi, fraților, ce va sĕ dică unŭ diarŭ cuotidianŭ?

Sĕ vĕ spunŭ o anecdotă istorică, pe care toțĭ o scițĭ și care se potrivesce de minune cu ideea-sacrificiulŭ »Gazetei.«

Regele Dariu, înfuriatŭ de atitudinea provocătóriă a Atenienilorŭ, cândŭ cu svatulŭ lorŭ de-a i dărimá podulŭ preste Istru, pentru a-i îngrĕuná întórcerea sa din espedițiunea întreprinsă în contra Sciților ar fi vrutŭ sĕ plece imediatŭ spre Elada, pentru a o cutropí.

Nu erá însă pregătitŭ, pentru că de! cu ómenĭ carĭ mănâncă zémă négră și facŭ gimnastică în tóte dilele sciá și elŭ, că nu te poțĭ bate numai așa fără nicĭ unŭ sistemŭ. Îi trebuiá timpŭ pentru a se pregătí.

Dariu însĕ mai sciá încă ceva: mai sciá, că timpulŭ vindecă tóte bólele, prin urmare și furia. Ce sĕ facă dér, sĕ nu-i scape prin urmare și rĕsbunarea?

A chiămatŭ unŭ sclavŭ și i-a disŭ: »Mei! tu decâte orĭ mĕ vei vedé punêndu-mĕ la mésă, ca sĕ mănâncŭ, sĕ întrí pe ușă și sĕ-mĭ strigĭ din inimă: »Dómne! aduțĭ aminte de Atenienĭ!« —

Totŭ așa și »Gazeta« cuotidiană:

Diminéță cândŭ ne sculămŭ și-o primimŭ din mâna conductorului postalŭ, ne-aducemŭ aminte de — Ungurĭ.

Abonațĭ toți, iubiților Românĭ, și vețĭ vedé, că în curêndŭ vomŭ realisá acésta anecdotă, însă cu susu 'n josŭ: mâncândŭ zéma négră a Spartanilorŭ, făcêndŭ gimnastică și punêndŭ pe Sclavulŭ — »Gazeta« sĕ ne strige dilnicŭ din inimă: »Românĭ! aducețĭ-vĕ aminte de Ungurĭ«, ne vomŭ preface noi în Atenienĭ și Ungurii vorŭ jucá rolulŭ lui Dariu după — Marathon! **M. L.**

Galați, 8 (20) Aprile.

Domnule Redactorŭ!

Permitețí-mĭ a vĕ face o întrebare: »Gazeta« avea o singură lacună, că nu erá diarŭ cuotidianŭ. Aparêndŭ dela 1 Aprile în fie-care di, ea nu lasă absolutŭ nimicŭ de doritŭ. Românii de peste munțĭ au așa dér unŭ organŭ cuotidianŭ, cu niște principii bine stabilite și aprobate de toțĭ Românii în decursŭ de 50 anĭ. Care e dér scopulŭ, ce urmărescŭ cei din Sibiu cu fundarea unui diarŭ cuotidianŭ prin acții?

A creá unŭ diarŭ cuotidianŭ mai tare în credulŭ poporului românŭ, de câtŭ »Gazeta?« Dér acésta e imposibilŭ; trecutulŭ »Gazetei« o certifică, că rare orĭ unŭ diarŭ a lucratŭ cu atâta perseveranță și abnegațiune, ca »Gazeta«. A creá unŭ diarŭ cu aceleașĭ credințe politice, dér care sĕ-șĭ grupeze în juru-i totŭ poporulŭ românescŭ de peste munțĭ? Las', că décă noulŭ diarŭ arŭ avé aceleașĭ credințe, este cu totulŭ superfluŭ; dér spre a ajunge sĕ se acrediteze, sĕ fie credutŭ, sĕ recere muncă, probe, fapte, carĭ se câștigă numai printr'o muncă îndelungată. Care e scopulŭ? Unŭ câștigŭ materialŭ directŭ, scosŭ din venitulŭ unui diarŭ, nu póte fi; căcĭ popolațiunea română de peste munțĭ este împilată și storsă, și unŭ diarŭ cuotidianŭ nu póte rĕsplătí acolo munca unui Redactorŭ proprietarŭ; cum ar puté așadéră rĕsplăti o asociațiune compusă din mai mulțĭ bărbațĭ? Tocmai în aceste momente grele arŭ fi trebuitŭ sĕ se grupeze toțĭ împrejurulŭ »Gazetei«, care de aprópe o jumĕtate de secolŭ apĕră, interesele și drepturile némului românescŭ.

Primiți, vĕ rogŭ asigurarea distinsei mele considerațiunĭ.

A. Radu

Rĕspundemŭ Onor. D. A. Radu, că diarulŭ din cestiune a apărutŭ și se póte vedé din programulŭ lui, ce scopŭ urmăresce.

Toastulŭ regelui Carolŭ I. și rĕspunsulŭ archiducelui Rudolfŭ.

Regele Carolŭ a disŭ:

Țéra întrégă se bucură împreună cu noi, că avemŭ onórea de-a salutá în capitala României pe Augustulŭ moștenitorŭ alŭ Coronei Habsburgilorŭ însoțitŭ de grațiósa sa soțiă. Visita Altețelorŭ Vóstre Imperiale și Regale ca unŭ mare evenimentŭ va dăinuí în inimele nóstre și într'unŭ modŭ neuitatŭ se va întipărí în mintea nóstră. Îlŭ salutămŭ dér cu atâtŭ mai mare mulțămire, cu câtŭ vedemŭ întrênsulŭ o nouă chizĕșiă a legăturilorŭ stabilite în modŭ atâtŭ de fericitŭ între statele nóstre, pe care noi punemŭ unŭ prețŭ fórte mare. Esprimândŭ ferbințile dorințe pentru fericirea casei Habsburgilorŭ, béu în sănătatea MM. LL. Augușților Voștri părințĭ și în sănătatea Altețelorŭ Vóstre Imperiale și Regale, pré străluciți ai noștri óspeți.

Archiducele Rudolfŭ a rĕspunsŭ:

Vĕ rogŭ pe Maiestățile Vóstre a primí sincera nóstră recunoscință pentru amabila primire, ce ni s'a făcutŭ în România. Profitŭ de ocasiune de-a bea în sănătatea Maiestății Sale Regelui și a Maiestății Sale Reginei și pentru prosperarea frumosului și marelui Vostru regatŭ, cu care noi prin înaltele interese și prin cele mai cordiale simpatii nĕ simțimŭ strînsŭ legațĭ.

Defilarea armatei române.

„Ung. Post" dela 27 Aprile scrie cu privire la defilarea armatei române următórele:

După recepțiunile oficiale dela palatŭ, s'a ținutŭ o paradă militară. Esemplara ținută a trupelorŭ, iuțéla și precisiunea, cu care esecutau mișcările, a întêmpinatŭ din partea tuturora laude și recunoscință. Regele și Archiducele Rudolfŭ au participatŭ călare la paradă. Regele, care erá înconjuratŭ de o suită numerósă avea pe peptŭ marea cruce a ordinului »s. Stefanŭ,« ér Archiducele Rudolfŭ marele cordonŭ alŭ »Stelei României.« Cu totŭ timpulŭ celŭ rĕu, o mulțime imensă de privitorĭ se îmbulzia pe strade. Primirea altețelorŭ imperiale-regale a fostŭ fórte entusiastă; tóte clasele societățiĭ manifestau simpatii cordiale.

După încetarea destăinuirilorŭ bărbierului, m'am depărtatŭ și m'am aședatŭ lângă unŭ altŭ grupŭ de politicĭ. Aicĭ unulŭ ce avea aerulŭ de-a fi burdufŭ de carte, întreținea pe ceilalțĭ cu primirile dela Filaretŭ și le spunea, că la întêmpinarea A. Sale moștenitorului tronului, primarulŭ orașului a vorbitŭ franțozesce, baronulŭ de Herz nemțesce și Vandory Lajos unguresce.

»Dér românesce cine a vorbitŭ?« întrebà unulŭ dintre pacĭnicii ascultătorĭ.

„Românesce,« rĕspunde celŭ întreruptŭ a vorbitŭ bĕtrânulŭ gazetarŭ Rosetti în fruntea „Românului,« glăsuindŭ astfelŭ cu condeiulŭ înmuiatŭ în fundulŭ inimii:

»Românii au doritŭ în totdéuna sĕ fie în legă-„minte de sinceră amicițiă cu Austria și cu tóte puterile »vecine.

„Ei salută dér venirea în Bucurescĭ a principelui „Rudolfŭ și a principesei Stefania ca unŭ semnŭ de bună „și deplină înțelegere în viitorŭ între imperiulŭ austriacŭ „și Regatulŭ românŭ în tóte cestiunile, carĭ privescŭ „**drepturile legitime ale tuturorŭ Românilorŭ.**"

Moțulŭ.

Satulŭ cu comorile.

Novelă poporală.

(Urmare.)

»Atuncĭ sunt curate, fruntea le sclipesce ca sórele, pĕrulŭ le este ca zugrăvitŭ. După ce-șĭ capĕtă bărbatŭ nu se mai gândescŭ sĕ placă, diminéța până târziu âmblă nepieptenate, cu capulŭ plinŭ de pae și pene, uită sĕ se spele totŭ déuna, cândŭ se mânjescŭ, din contră gândescŭ că atuncĭ, cândŭ sunt mai negrijite, le stă mai bine, ele ținŭ, că prin asta arétă mai muncitóre. De altă parte trebue sĕ scie cruță. Bărbatulŭ are lipsă de banĭ, carĭ nu-i mai potŭ prăpădí pe gătelĭ, cum făceau ca fete. Hainele se învechescŭ, se pĕtéză și se rupŭ, cârpirea lorŭ costă banĭ, a le face singure n'ațĭ învĕțatŭ. În felulŭ acesta se dedau cu sdranțe și murdăriă și prin necurățeniă, mai ținêndŭ la sine, se diforméză cu totulŭ. Bărbații, în urmă se facŭ nepĕsătorĭ, orĭ le este greță de ele și apoi, îndată ce femeia âmblă cu mânecile găurite, nemulțumirea e în casă.«

»Ai dreptate, rĕspunseră fetele.

»Cândŭ am luatŭ pe Sandu,« adause Irina, îndată m'am gânditŭ, ce sĕ facŭ, ca sĕ-i placŭ neîntreruptŭ, pentru că mie-mĭ plăcea tare de elŭ, și mi-am pusŭ în gândŭ sĕ fiu și mai și, sĕ nu mĕ arĕtŭ înaintea lui, de câtŭ spălată și gătită, ca o flóre. De aceea purtam mare grije de haine, în grajdŭ, în bucătăriă trebuiau sĕ fie tóte curate ca într'o odăiță. Astfelŭ hainele mele erau totŭ déuna nouĕ și în ele, pentru bărbatulŭ meu, și eu eram nouă.«

»Ei bine, Irino,« diseră fetele, dér vremea rupe în fine și haina cea mai curată, de unde sĕ-țĭ iai haină nouă, décă bărbatulŭ n'are banĭ?«

»Eu,« rĕspunse Irina, »am lipsă de mai puținĭ banĭ pentru haine ca altele. Pentru că cu câteva împunsăturĭ de acŭ, eu diregŭ gaura cea mai mică, ca sĕ nu se facă, mai mare. Și nu mĕ costă de câtŭ ața. Altele îșĭ portă haina până se învechesce și n'o cârpescŭ, décă se rupe. In modulŭ acesta gaura mică se face mare și în scurtŭ totă haina se face sdranțe, pe cândŭ eu portŭ totŭ haina cea veche și cruțŭ paralele. Femeile, cărĭ nu sciu cârpí și cóse, risipescŭ mulțĭ banĭ și totŭ nu âmblă cum se cade.«

Cândŭ vorbiá Irina astfelŭ, cele douĕ fete se înroșiră, începură a plânge și a dice: »noi n'amŭ învĕțatŭ a cóse și a cârpi frumosŭ, ca tine, asta ne va stricá multŭ în casă și pare că vedemŭ, că bărbații nu vorŭ fi mulțămițĭ cu noi, dér, nu mai putemŭ schimbá lucrulŭ.«

Cu acestea se depărtară supĕrate.

Mai târziu Irina povestí bărbatului ei totă întêmplarea cu prietinele și adause că le va învĕțá a cóse și a cârpí, pentru că i-ar fi milă sĕ le védă nefericite.

Alexandru îșĭ strinse soția la peptŭ și dise: »prin fapta asta vei dobêndí binecuvêntarea Cerului, și singură vei fi binecuvêntarea casei mele. Nu învĕțá numai pe aste douĕ, dér pe tóte, care vorŭ vrea sĕ învețe. Multe familii din satŭ sunt lipsite și sĕrace, pe lângă totă munca lorŭ, numai și numai pentru că femeile nu cunoscŭ adevĕrata gospodăriă a casei. Nu pricepŭ sĕ-șĭ cultive grădina cu totŭ felulŭ de legumĭ, ca sĕ aibă schimbare în mâncărĭ. Cândŭ vréu sĕ fiérbă odată bine, punŭ slănină, unsóre și uleu multŭ, ceea ce vine scumpŭ și totuși nu se face de câtŭ o mâncare nesănătósă. Mâncarea rea produce sânge și sucurĭ rele. De aicĭ se nascŭ bóle, carĭ costă mulțĭ banĭ. De altă parte ómenii bolnăvicioșĭ lucră greu. Totŭ așa este și cu hainele. Pe sate, ce e dreptŭ sunt cusĕtóre, dér, fiind-că acestea trăescŭ din cusutŭ, nu învéță pe altele. Lucru firescŭ, care nu sciu cârpí și cóse, âmblă cu mânecile rupte,

Cronica ḑilei.

Maiestatea Sa împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ I a decoratŭ pe regele României Carolŭ I cu celŭ mai mare ordinŭ, numitŭ: Velerulŭ de aurŭ.

*

Diarulŭ »Telegrafulŭ« din Bucuresci anunţă, că Alteţa sa Archiducele Rudolfŭ a fostŭ fórte mulţămitŭ cu ţînuta trupelorŭ. Aspectulŭ marţialŭ alŭ regimentelorŭ, 21, 20, 5, 6, 7 de Dorobanţĭ şi ţînuta şcólei militare a impresionatŭ într'atâtŭ pe Alteţa Sa, încâtŭ a ḑisŭ de câte-va orĭ: »Bravo.«

*

Acelaşĭ ḑiarŭ afirmă, că absenţa ministrului plenipotenţiarŭ alŭ Rusiei la recepţiunea oficială a corpului diplomaticŭ a fostŭ băgată de sémă la palatŭ.

D. Cantacuzen, ministrulŭ de resbelŭ alŭ Bulgariei, imediatŭ după esecutarea ordinului princiarŭ privitorŭ la întêmpinarca Alteţelorŭ Lorŭ Archiducelui Rudolfŭ şi Archiducesei Stefania, a primitŭ o depeşă din Petersburg, prin care a fostŭ rechiămatŭ în Rusia.

*

Sinodulŭ bisericii ortodoxe române a fostŭ deschisŭ Dumineca trecută de cătră Mitropolitulŭ şi Archiepiscopulŭ Romanŭ şi s'a şi constituitŭ.

*

In Sibiiu a apărutŭ unŭ nou diarŭ românŭ cuotidianŭ cu numele »Tribuna.«

Acestŭ ḑiarŭ este fundatŭ de unŭ consorţiu de acţionarĭ în a cărui frunte sĕ află domnii: I. Bechnitz, particularŭ în Sibiiu; Dr. A. Brote, directorulŭ băncii de asiguraţiune »Transilvania« în Sibiiu; Eugen Brote, proprietarŭ în Sibiiu; Iuonŭ Duşoiŭ, comerciantŭ în Braşovŭ; Diamandi Manole, comerciantŭ şi presidentŭ alŭ camerei de comerciu din Braşovŭ; Simionŭ Mărgineanu, advocatŭ în Braşovŭ; Dr. Ioanŭ Neagoe, medicŭ la Braşovŭ; George B. Popp, fabricantŭ în Braşovŭ; Ioanŭ de Preda, advocatŭ în Sibiiu; Ioanŭ Slavicĭ, particularŭ în Sibiiu.

Directorŭ şi redactorŭ politicŭ este d. I. Slavicĭ.

In programă declară că sĕ unescŭ cu conclusiunile luate de unanimitatea representanţilorŭ trămişĭ de alegĕtorii românĭ la conferenţa ţinută în 1881 la Sibiiŭ.

Abonamentulŭ costă 14 fl. pe anŭ.

Felicitândŭ apariţiunea noului ḑiarŭ dorimŭ din inimă confraţilorŭ noştri deplinŭ succesŭ pe terêmulŭ publicisticei!

*

Prin oraşele şi satele din Rumelia se ţînŭ meetingurĭ, care trămitŭ Ţarului petiţiunĭ cerêndu-ĭ sĕ întervie spre a creá Bulgaria de la San-Stefano.

*

Naţiunea din Bucurescĭ află, că Archiducele Rudolfŭ, cu ocasiunea defilării arŭ fi ḑisŭ: »Românulŭ şi dincolo de Carpaţĭ ca şi dincóce de Carpaţĭ e totŭ bunŭ soldatŭ.«

*

»România liberă« spune, că D. maiorŭ Magheru este numitŭ ataşatŭ militarŭ pe lângă legaţiunea română din Viena.

*

»Le Temps« din Paris a primitŭ din Bucurescĭ o telegramă, în care se ḑice, că comisiunea europénă a Dunării, care se va întruní la Galaţĭ în luna viitóre, nu se va ocupá în sesiunea acésta de înfiinţarea comisiunii mixte, propusă de Austro-Ungaria. Cabinetele din Berlinŭ şi Viena găsescŭ, că arŭ fi rĕu alesŭ momentulŭ actualŭ pentru acésta.

*

Aflămŭ de prin ḑiare, că ministrulŭ Zancof din Sofia arŭ voí sĕ dimisioneze pentru motivulŭ, că o parte din membrii partidei sale s'a aliatŭ cu partida rusă.

Dreptulŭ limbilorŭ în staturĭ cu naţionalitate micstă.

(Fine.)

Alsaţia-Lotaringia.

Naţiunea polónă din Rusia şi Prusia n'a fostŭ totŭdéuna în decursulŭ acestui seculŭ aşa de apĕsată ca astăḑĭ. Napoleonŭ I. formà la anulŭ 1807 din teritoriulŭ polonŭ desfăcutŭ de Prusia în urma păcii dela Tilsitŭ ducatulŭ Varşoviei şi prefăcù oraşulŭ Danzigŭ cu unŭ teritoriu de douĕ milurĭ într'o republică şi a pus'o sub protecţiunea Prusiei şi a Sacsoniei. Mai târziu la anulŭ 1809 elŭ augmentà noulŭ ducatŭ prin părţile acelea polóne, ce le smulsese dela Austria. Sfêrşitulŭ nenorocosŭ alŭ espediţiunii din anulŭ 1812 făcù, ce e dreptŭ, capĕtŭ creaţiunilorŭ lui Napoleonŭ, însă după stipulaţiunile congresului din Viena oraşulŭ Cracovia devenì dimpreună cu teritoriulŭ sĕu o republică nedependenţă, şi partea aceea din imperiulŭ vechiŭ polonŭ, care cădù la Rusia, capĕtà titlulŭ de regatŭ polonŭ cu o orgaţiune constituţională, cu administraţiune naţională, cu institute naţionale de învĕţĕmêntŭ, acordândui-se şi o sistemă monetară naţională. După-ce revoluţiunea anului 1830 provocată prin acte rusescĭ arhitrare a fostŭ sugrumată pe lângă tótă resistenţa eroică a Polonilorŭ, împĕratulŭ Nicolau I. înlocuì constituţiunea din anulŭ 1815 prin statutulŭ organic din annl 1832 (o copiă depe statutul organic din principatele române Muntenia (Valachia) şi Moldova). Universităţile din Varşovia şi Vilna au fostŭ cassate, soldaţiĭ poloni au fostŭ băgaţĭ printre cei rusescĭ, limba naţională fù totŭ mai tare scósă din oficii şi din şcólă şi în loculŭ monetei polóne s'a întrodusŭ cea ruséscă. Rĕscóla din anulŭ 1846, care a isbucnitŭ de odată în tóte părţile imperiului polonŭ de odinióră, a avutŭ în Rusia şi Prusia ca şi în Austria unŭ sfêrşitŭ tristŭ (tragicŭ) şi a răpitŭ cea din urmă representanţă a independenţei polóne, precum şi suveranitatea republicei Cracoviei. Déră totŭ mai vĕdŭ odată Poloniĭ din Rusia în decursulŭ acestui seculŭ unŭ viitorŭ mai bunŭ înaintea ochilorŭ lorŭ. Impĕratulŭ Alexandru II, ascultândŭ de sfaturile marchisului polonŭ, Vielopolski, luà în anulŭ 1862 mésuri de natură conciliantă. Vielopolski a fostŭ datŭ ca şefŭ alŭ administraţiunii regatului de adlatŭ fratelui împĕratului. Cele cincĭ gubernii ale ţĕrei căpĕtară guvernorĭ polonĭ. Aveau sĕ se alégă consiliarĭ gubernialĭ, districtualĭ şi municipalĭ, administraţiunea avea sĕ se decentraliseze şi universitatea din Varşovia sĕ se 'poloniseze éră. Polonii însă rĕspinseră mâna, ce li se întindea spre împĕcare şi la anulŭ 1863 apucară din nou armele. Rĕscóla a fostŭ sugrumată după puţine lunĭ şi a trasŭ după sine cele mai grele mĕsurĭ represive din partea guvernului rusescŭ. Usulŭ limbei polóne în oficii a fostŭ înterḑisŭ de totŭ, totŭ asemenea şi cumpĕrarea de bunurĭ în ţéră prin persóne de origine polónă, în scurtŭ s'a înauguratŭ acelŭ sistemŭ de resuficare, care până astăḑĭ este acolo în pracsă.

Ceva mai bine, dér totŭ nu de invidiatŭ, s'a desvoltatŭ starea poporaţiunei polóne în Prusia*). Pentru o parte din trênsa părea a se deschide o perspectivă mai îmbucurătóre, cândŭ prin ordinulŭ regalŭ de cabinetŭ din 26 Aprile 1848, o parte din marele ducatŭ Posĕnŭ a fostŭ separată, ca sĕ capete o constituţiune propriă şi sĕ-şĭ organiseze administraţiunea, justiţia şi instrucţiunea pe basă naţională, pe cândŭ restulŭ acestei provincii, care restŭ conţîne o poporaţiune germană numĕrósă, care se opune polonisării, avea să fie încorporatŭ cu confederaţiunea germană. Linia de demarcaţiune, ce a fostŭ trasă mai tărziu printre ambele părţĭ ale provinciei, s'a recunoscutŭ de parlamentulŭ din Francfurtŭ în anulŭ 1849. Insĕ în urma nemulţămirii necurmate a poporaţiunii şi în urma reacţiunii anului 1850 totŭ, ce se făcuse în favorulŭ Polonilorŭ, s'a sistatŭ, şi limba polónă a fostŭ esilată din oficii de totŭ, eră din şcólă în mare parte.

Din cele $10^1/_2$ milióne de Poloni, carĭ îşĭ au locuinţele lorŭ în cele trei merĭ imperii vecine, numai aceia, cărĭ se află sub sceptrulŭ austriei*), se bucură in timpulŭ de faţă de o princiósă desvoltare a naţionalităţiĭ lorŭ. După-ce ei a învĕţatŭ destulŭ în ssóla cea grea, a esperiinţei este de speratŭ, că atâtŭ în interesulŭ propriu cât şi alŭ confraţilorŭ lorŭ locuitorĭ afară din Austria, vorŭ da ascultare vocei prudenţiei şi nu vorŭ trece cu pretensiunile lorŭ peste aceea, ce sĕ póte uní cu binele imperiului, ai cărui cetăţenĭ liberĭ sunt, ba în unele privinţe chiar preferiţĭ.

*) Prusia numĕră în cele trei provincĭĭ Posenŭ, Pusia şi Silesia cam 2.215,000 de Polonĭ. In Posenŭ nu mai sunt 1.800,000.

* Polonii din monarchia nóstră sunt cam 3.239,000 la numĕrŭ după celŭ mai nou recensĕmêntŭ.

Diverse.

Presa periodică în Grecia. — „Anuarulŭ societăţiĭ studielorŭ grece« publică unŭ „studiu interesantŭ alŭ lui M. Bikelas ḑice că nicăerĭ nu e atâtŭ de uşorŭ de a lănda unŭ ḑiarŭ; cu câteva drahme poţĭ uşorŭ sĕ-ţĭ facĭ plăcerea d'a scóte unŭ numĕrŭ. Décă nu-ţĭ câştigĭ abonaţĭ, încetezĭ publicarea; dér' încercarea ai făcut'o.

In Atena sunt 30 de ḑiare, dintre carĭ 15 sunt cuotidiane, în provincia 22, carĭ mai tóte sunt sĕptĕmânale. Partea cea mai mare sunt redigeate după modelulŭ ḑiarelorŭ franceze. In numĕru însemnatŭ sunt foile satirice, scrise cu multŭ spiritŭ, dér mai moderate decâtŭ pe timpulŭ lui Aristofane. Limba nu e tocmai curată, ci infiltrată cu multe cuvinte streine.

O maşină infernală. — Din Newyork se scrie: In Noembre venì aci unŭ omŭ anume Nathan Fish, unŭ tipografŭ din Canada şi trase la unŭ hotelŭ micŭ. Era fórte retrasŭ şi liniştitŭ omulŭ şi se părea că n'are nicĭ unŭ cunoscutŭ. In Februarie se boluăví şi fù dusŭ în spitalŭ, unde se sinucise. Intre lucrurile sale era şi o ladă de lemnŭ de Mahagoni, care era închisă cu unŭ lăcatŭ şi şuropată. In ea s'au găsitŭ 12 patróne, fie-care de unŭ funtŭ şi jumĕtate şi umplute cu pulbere Hercule, apoi capse, o bateriă electrică şi douĕ pistóle oblii, modelŭ Benungton, în tocmai ca cele găsite la staţiunea poliţienéscă din Londra, şi alŭ cărorŭ cocoşŭ era astfelŭ aşeḑatŭ, că printr'o apĕsare pe capaculŭ lăḑiĭ cădea pe patronŭ. Pe ladă era scrisŭ unŭ biletŭ: »Mórte sigură pentru orĭ care ar deschide-o.« S'au mai găsitŭ hârtii stenografate, din care se putea deduce că era plănuită aruncarea în aerŭ a unui vaporŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 29 Aprile 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.24	Vênd.	9.25
Argint românesc	»	9.20	»	9.22
Napoleon-d'orĭ	»	9.60	»	9.62
Lire turcescĭ	»	10.85	»	10.88
Imperialĭ	»	9.85	»	9.89
Galbenĭ	»	5.60	»	5.62
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

orĭ cârpite atâtŭ de prostŭ, în câtŭ petecile stau mai urîtŭ de câtŭ spărturile. E pĕcatŭ de mórte, că nu se află în fie-care comună celŭ puţinŭ o femeiă bravă şi înţeléptă, o preotésă, o învĕţătorésă, séu alta, care sĕ pricépă la bucătăriă, la grădină, la cusutŭ la cârpitŭ şi sĕ înveţe fetele pe nimicŭ. Astea ar oprí mulţĭ banĭ în satŭ, ar căşunà bunăstare, şi ar face multe căsătorii fericite. Nevestă dragă, fă-te vrednică de o mare rĕsplată ceréscă.«

Aşa vorbí Alexandru.

A doua ḑi Irina chiămà, prietinile la sine, şi'n tóte ḑilele, cândŭ nu erá cuprinsà cu altŭ lucru, le arĕtá măestria d'a cóse rufele frumosŭ, d'a cârpí haine purtate séu rupte aşa, în câtŭ d'abia le mai puteai cunósce. Le învĕţá sĕ croéscă cămeşĭ pentru bărbaţĭ, femei şi copiĭ, împărţindŭ pânza astŭ-felŭ, ca din lungime şi lăţime se nu se pierdă aprópe nimicŭ. Le purtá apoi prin casă. Aicĭ totŭ-déuna erá rânduielă, pentrucă orĭce lucru îşĭ avea loculŭ sĕu şi décă folosiá cineva ceva, éră-lŭ punea la loculŭ, de unde îlŭ luase.

Le purtá prin grajdiŭ, prin pivniţă. Aici erá curatŭ şi uscatŭ. Le duse prin grădină, le arĕtá cum se sémĕnă şi cum se resădescŭ totŭ felulŭ de legumĭ; le spuse apoi cum au sĕ le păstreze şi sĕ le folosésca la mâncare. Le duse prin bucătăriă şi le arĕtá cum sĕ pregătéscă şi sĕ fiérbă mâncărĭ cu unsóre puţină şi prăjitură simplă, ca totuşĭ bucatele sĕ fie plăcute, nutritóre şi sănĕtóse, uneorĭ de probă se pregătia câte-o friptură eftină. Irina învĕţase dela muma-sa a **pregătí** iute totŭ felulŭ de ciorbă, de fripturĭ, dela ea a învĕţatŭ cum se păstreze peste érnă fasole, curechiŭ, (varză) crastaveţĭ şi alte legume.

Cele douĕ fete se minunară fórte. Aşa lucrurĭ n'au vĕḑutŭ nicĭ-odată la mamele lorŭ. Ele nu mai puteau acum de bucuriă că, după ce s'orŭ mărità, vorŭ sci sĕ facă bărbaţilorŭ tóte după placŭ şi nu le va venì scumpŭ.

Fiindŭ-că dênsele spuseră şi la alte fete, ce-au vĕḑutŭ şi ce-au învĕţatŭ dela soţia învĕţătorului şi cum ele se vorŭ purtá întocmai ca Irina...., ce se gândiră celelalte fete? aidi! şi ele una câte una la Irina rugându-o sĕ le înveţe şi pe ele. Pe urmă se ţinea la învĕţătorésa o adevĕrată scólă de fete, pentru că tóte voiau sĕ placă bărbaţilorŭ ca învĕţătorésa.

La începutŭ avea Irina ce e dreptŭ, greutăţĭ, der pe urmă se deprinse şi-i plăcea, pentru că avea destulŭ ajutorŭ în tóte părţile. Câte-odată îşĭ ferbiau altele pentru ea, cândŭ nu aveau altŭ lucru. In anulŭ următorŭ se cunoscea prin grădinĭ, că e altă rênduelă. Vecinele priviau sumeţe una la alta peste gardŭ şi se întrebau, ce sémĕnă, ce resădescŭ şi cum facŭ? şi îşĭ cereau una de la alta seminţe şi rĕsadurĭ. Primăvéra şi tomna sĕ fi vĕḑutŭ apoi cum cărau din prisosŭ la oraşŭ şi se 'ntorceau d'acolo cu părale. De asta se bucurau cu totele. Numai acelea nu, carĭ nu puteau face şi ele banĭ. Acum se duseră şi acestea la Irina şi o întrebară de una şi de alta. Ea le sfătuiá pe tóte, spunea totŭ ce sciá şi ce-a mai prinsŭ de cândŭ învéţă pe altele, o făcea de totŭ bucurosŭ, pentru că era bună de inimă, şi apoi vorbele nu sunt scumpe, mai alesŭ la neveste tinere.

In chipulŭ acesta, soţia învĕţătorului îşĭ câştigà multă iubire, nume bunŭ şi toţĭ se siliau sĕ-i facă pe voie şi sĕ n'o supere cu ceva. In satŭ tótă lumea jălia pe femeia cea bună şi frumósă şi îi era milă de ea, c'a luatŭ de bărbatŭ pe Alexaudru, care o sĕ ajungă în fundulŭ iadului. Pentru că se sciá bine, că elŭ e vrăjitorŭ, care âmblă cu draculŭ şi că e perdutŭ cu trupŭ şi sufletŭ.

12. Buturugă cade în nasŭ, ce se întêmplă mai departe.

Orĭ ce făcea, orĭ ce învăţá Alexandru, ómenii i-o tălmăceau pe dosŭ. De pildă cândŭ învĕţá pe copii, că nu sunt pe lume stafii séu nălucĭ şi că acestea ar fi numai închipuirĭ şi născocirĭ de ómenĭ fricoşĭ, cu credinţă deşértă, — ómenii din satŭ ḑiceau că elŭ nu crede nicĭ în D-deu nicĭ în diavolŭ. Séu cândŭ în şcólă arĕtau băeţilorŭ plantele veninóse de pe câmpŭ şi din pĕdurĭ, ca să le cunóscă şi sĕ se ferésca de bóbele şi rĕdăcinile stricăcióse, — se ḑicea că învéţă copiii sĕ facă veninŭ. Cu deosebire Buturugă îlŭ pândia şi adunà cu grijă tóte vorbele rele despre elŭ.

Cândŭ a cugetatŭ acum, că scie destule, Buturugă ḑise în sine: »sciu de ajunsŭ, ca sĕ-i potŭ frânge gâtulŭ. Alexandru trebue sĕ vină înaintea diregĕtoriei, şi, chiar sócră-sa, morărésa, trebue sĕ mărturisésca, ce scie despre elŭ. Datoria mea de jude este sĕ nu tacŭ. Nu-mĭ este iertatŭ sĕ mai suferŭ, altcum mĕ facŭ şi eu rĕspunḑĕtorŭ.

Aşa într'o Duminecă se îmbracă în hainele de serbătóre, îşĭ ia bĕţulŭ ferecatŭ în mână şi cu paşĭ iuţĭ plécă din satŭ către oraşŭ, dér nu descoperí la sufletŭ de omŭ ce are de gândŭ? Se temea bietulŭ, că décă aude vrăjitorulŭ ceva despre gândulŭ lui îi póte face vre-o crândiţă înainte de a ajunge în oraşŭ. (Va urma.)

„GAZETA TRANSILVANIEI“

DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Ca mâne se împlinescŭ 50 de anĭ, de cândŭ **„Gazeta Transilvaniei,“** sub cea mai cumplită prigonire a némului românescŭ, a arboratŭ în mijloculŭ valoroșilorŭ și patrioticilorŭ comercianțĭ din Brașovŭ, acestŭ emporiŭ alŭ Transilvaniei, drapelulŭ redeșteptării naționale.

Tótă suflarea românéscă cu bucuriă și cu căldură a îmbrățișatŭ acestŭ diarŭ-apostolŭ alŭ poporului românŭ și grupatu-s'au cu toțiĭ sub drapelulŭ arboratŭ de elŭ și lucrat'au cu însuflețire și bărbătéscă statornicia pentru înălțarea românismului.

Grea și amară era lupta. Tendințele de a desnaționalisá pe Românĭ își ajunsese culmea. Legea dela 1832 adusă de dieta maghiară glăsuiá ca în seminariulŭ românescŭ din Aradŭ sĕ se învețe și unguresce și ca: **„de aicĭ încolo la tóte confesiunile sĕ se admită și sĕ funcționeze numai astfelŭ de preoțĭ, predicătorĭ și vicarĭ, carĭ sciu unguresce.“**

Apĕratu-s'aŭ cu bărbăția Românii dintre Tisa și Carpațĭ în contra acestorŭ uneltirĭ dușmane și sosit'a după nópte și vijeliă și o di cu sóre, dar numai o di, căcĭ în cealaltă diminéță se iviră éră și nuorĭ furtunoșĭ pe ceriŭ. Róta sorții aduse din nou prigonirile de odinióră asupra capului nostru. Par' că sórtea a voitŭ sĕ încerce până unde merge tăria și perseveranța Românului.

Cu tóte uneltirile și prigonirile însĕ **„Gazeta Transilvaniei“** își ridică fruntea și unindŭ sufletesce pe toțĭ Românii luptă necurmatŭ și fără pregetŭ pentru drepturile și libertățile opincii românescĭ.

Adversarii noștri neperdênd din vedere acéstă luptă și prețuindŭ resultatele dobêndite de până acum după adevĕrata lorŭ valóre șĭ-au î n d o i t ŭ p u t e r i l e, și, acum după 50 de anĭ, șĭ-aŭ p e r f e c ț i o n a t ŭ și r a f i n a t ŭ mijlócele pentru sugrumarea și stingerea nóstră. Prin urmare, și noi cei de astădĭ, credincioșĭ școlarĭ ai românismului, asemenea sĕ ne strîngemŭ rêndurile, și sĕ ne î n d o i m ŭ p u t e r i l e de apĕrare.

Adversarilorŭ noștri, avêndŭ ei puterea țĕrii în mână, le-a fostŭ pré ușorŭ de a ne loví în tóte interesele politice, comerciale și economice, și acum atăcându-ne în școlă ca și în biserică, în limbă ca și în avere, nouĕ nu ne-a mai remasŭ altŭ mijlocŭ de apĕrare de câtŭ **condeiulŭ**, cu care toțĭ Românii datorĭ sunt de a strigá în lumea largă și de a cere dreptate și libertate pentru poporulŭ românŭ dintre Tisa și Carpațĭ.

Ast-felŭ împinșĭ de dorulŭ de a ne folosi d i l n i c ŭ și cu energiă de acestŭ pacinicŭ mijlocŭ apelămŭ la publiculŭ celŭ mare românŭ pentru a ne susțíné în dilnica nóstră luptă națională și în firma nóstră speranță de a fi încuragiațĭ, deschidemŭ abonamentŭ la **diarulŭ nostru cuotidianŭ**

GAZETA TRANSILVANIEI

care precum acum 50 de anĭ a fostŭ **primulŭ organŭ de publicitate românŭ**, tot asemenea și astădĭ e **primulŭ organŭ cuotidianŭ românŭ**, ce apare dincóce de Carpațĭ.

Suntemŭ siguri, că publiculŭ românŭ e pe deplinŭ convinsŭ de principiile, ce le profeséză acestŭ diarŭ și de modulŭ cum acestŭ organŭ alŭ Românilorŭ dintre Tisa și Carpațĭ a sciutŭ chiar și în cele mai grele împrejurărĭ sĕ ț i e s u s ŭ s t i n d a r d u l ŭ n a ț i o n a l i t ă ț i i r o m â n e.

Privindŭ dér cu încredere la viitorŭ, **Gazeta Transilvaniei** dela 1 Aprile a începutŭ a eșí în tóte dilele, afară de Duminicĭ, și serbătorĭ, și pentru a puté cu înlesnire străbate până chiar și în sĕraca colibă a țĕranului românŭ, va fi celŭ mai eftinŭ diarŭ din monarchia Austro-Ungară:

ABONAMENTE:

Pentru **Austro-Ungaria** pe anŭ **12 fl.**, pe 6 lunĭ **6 fl.**, pe 3 lunĭ **3 fl.** Pentru **România** pe anŭ **36 lei**, pe 6 lunĭ **18 lei**, pe 3 lunĭ **9 lei**. Domniĭ abonațĭ, carĭ au plătitŭ abonamentulŭ cu stimă sunt rugațĭ a ne trămite diferența. Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin **mandatŭ postalŭ.**

REDACȚIUNEA.

Tipografia Alexi Brașovŭ.